

Sociaal domein in beweging

Visie op het sociaal domein
in Arnhem (2021)

Voorwoord

Voor veel verschillende inwoners zijn de voorzieningen uit het sociaal domein van groot belang: van kinderen die opgroeien in armoede, tot ouderen die leven in een sociaal isolement. Van werkzoekenden met een afstand tot de arbeidsmarkt tot ouders met zorgen over de prestaties van hun kinderen.

Sinds 2015 kunnen inwoners met vragen over deze thema's bij de gemeente terecht. Zes jaar na de decentralisaties, is de transformatie van het sociaal domein nog volop in ontwikkeling. Met deze hernieuwde visie geven we richting aan de Arnhemse invulling van die transformatie.

Onze ambitie is groot. We willen binnen één generatie het verschil maken. Dat is bijvoorbeeld het meest evident in onze gebiedsgerichte Arnhem-Oost-aanpak, waarmee we voor vijf Arnhemse wijken die op achterstand staan, inzetten op meer sociale cohesie, persoonlijke ontwikkeling, de basis op orde en een goede woning in een veilige leefomgeving. Maar onze ambitie voor het sociaal domein is voor heel Arnhem groot. Dat vraagt om focus op de drie belangrijkste maatschappelijke opgaven die we voor ons zien: gelijke kansen op persoonlijke ontwikkeling, een stabiele basis voor alle Arnhemmers en in veiligheid en vrijheid kunnen leven.

Het zijn grote opgaven die om een langjarige en niet-vrijblijvende samenwerking

van de gemeente, onze inwoners en alle maatschappelijke partners vragen. Bij de totstandkoming van deze visie hebben we daar een voorproefje van laten zien. We hebben grote betrokkenheid en enthousiasme bij alle deelnemende partijen ervaren. De roep om de krachten te bundelen is groot. Er gaat veel goed in Arnhem. Het kan nog beter als we in de wijken samenwerken aan meer continuïteit (lange termijn), meer focus (keuzes maken) en erger voorkomen (preventie).

Met deze herijkte visie nodigen we iedereen uit om samen met ons te werken aan één sterk sociaal domein. Wat ons betreft is deze visie geen eindpunt, maar een hernieuwde start. Het vraagt om uitwerking in beleid en uitvoeringsagenda's. Een concrete vertaling naar wat we wel, maar ook naar wat we niet meer doen. Met focus op de maatschappelijke opgaven en op die inwoners die onze steun het hardst nodig hebben. Zodat we in 2040 gezamenlijk kunnen constateren:

Het gaat goed met Arnhem en de Arnhemmers!

Graag nodigen we u uit om hier samen met ons verder invulling aan te geven.

Sociaal domein in 2040

De afgelopen decennia is geïnvesteerd in een stevige sociale basis, in bestaanszekerheid voor alle Arnhemmers. Er is hard gewerkt aan een stad waarin iedereen zichzelf kan zijn, zich veilig en vrij voelt

en waarbij positieve gezondheid het adagium is. Daarin zijn we succesvol geweest. Niet dat er niets te wensen over is, maar op veel gebieden hebben we vooruitgang geboekt.

Doelen in ons sociaal domein

Iedere Arnhemmer heeft dezelfde kansen op persoonlijke ontwikkeling

Alle Arnhemmers kunnen het maximale uit zichzelf halen. Er zijn gelijke ontwikkelkansen voor iedereen.

Een stabiele basis voor alle Arnhemmers

Alle Arnhemmers hebben de basis op orde; voldoende inkomen (bij voorkeur door betaald werk), een geschikte woning, een veilige en gezonde (leef)omgeving en een gezonde leefstijl.

Alle Arnhemmers kunnen in veiligheid en vrijheid leven

In Arnhem kun je zijn wie je bent. Verscheidenheid en acceptatie kenmerken onze stad.

GPS: onze uitgangspunten voor de beweging die we maken

Gebiedsgericht

Vraagstukken verschillen per gebied. Dat betekent dat onze aanpak en (financiële) inzet verschilt per gebied. Prioriteiten, accenten en samenwerkingspartners worden daarop aangepast.

Preventie voorop

Betekent investeren in het voorkomen van problemen. Investeren in een sterke sociale basis (werk, wonen, onderwijs, gezondheid, netwerken) en inzetten op sport en (welzijns)activiteiten. Zo vroeg mogelijk signaleren en het juiste netwerk en/of hulp inzetten.

Sterk in maatwerk

Dit betekent dat we ongelijke situaties ongelijk behandelen om gelijke kansen op persoonlijke ontwikkeling mogelijk te maken. Daarmee zetten we de menselijke maat voorop. We hebben aandacht voor mensen, we willen hen horen en zien - hun verhaal kennen.

Inleiding

Het welzijn van onze inwoners – van het kleine geluk tot specialistische zorg – vraagt het beter inrichten van het ‘sociale contract en –contact’. Zowel met onze inwoners en maatschappelijke organisaties, als tussen Arnhemmers onderling. Dit is een proces dat altijd in ontwikkeling is. Voor u ligt een belangrijke stap in dat proces: onze vernieuwde visie op het sociaal domein in Arnhem.

Visie op het sociaal domein

Met een ‘visie’ bedoelen we: dat wat we willen bereiken in de toekomst. Het geeft een beeld van waar we naartoe willen werken en welke doelen (missie) we daarbij hebben. Onze missie moet onze keuzes kunnen motiveren en inspireren. Onze missie moet onze keuzes kunnen motiveren en inspireren. Willen we onze doelen bereiken dan zijn soms keuzes nodig. Die vindt u terug in het beleid en de uitvoeringsagenda's die we vervolgens zullen maken, geïnspireerd door deze visie. Soms is een verandering nodig in de manier waarop we werken of wat we wel en niet financieren. Om daar alvast een inzicht in te kunnen geven, zijn voorbeelden daarvan door de tekst heen opgenomen. In het afsluitende hoofdstuk zijn reikwijdte, raakvlakken en randvoorwaarden benoemd, die als bijsluiter voor deze visie dienen.

In de zes jaar na de decentralisaties hebben we veel geleerd. Er zijn belangrijke stappen gezet in het beter organiseren van de ondersteuning en de hulpverlening aan Arnhemmers en het stimuleren van informele organisaties en netwerken. De dienstverlening is dichterbij mensen georganiseerd en samenwerking tussen maatschappelijke partners is tot stand gekomen.

Er zijn belangrijke stappen gezet, maar we zijn er nog niet. We hebben de afgelopen jaren gezien dat verdergaande individualisering eerder leidt tot een groter beroep op maatwerkvoorzieningen, dan tot het vinden van structurele oplossingen in een werkend netwerk. Het vraagt de komende jaren om een accentverschuiving om deze verandering verder door te voeren, want we beginnen niet op nul. Het vraagt om investeren in een stevige sociale basis en sterke netwerken.

Daar staat deze visie voor: nadruk en focus op een stevige sociale basis, werkende netwerken, investeren in het voorkomen van problemen, het versterken van zeggenschap en duidelijker kiezen voor wie wij er als overheid zijn. In deze visie kiezen

Werkende netwerken

Het geheel van organisaties, diensten en voorzieningen die het mogelijk maken dat mensen in wijken, buurten, groepen, gemeenschappen en gezinnen samen kunnen leven en participeren in Arnhem.

we voor de ondersteuning en daarmee besteding van het maatschappelijke geld aan die Arnhemmers en gebieden die dat het meeste nodig hebben. Arnhemmers die door tegenslagen of omstandigheden in problemen zijn gekomen en daar zelf met hun netwerk niet uitkomen. Het investeren in en organiseren van sterke netwerken om die Arnhemmers, die zelf geen relevant netwerk hebben. Mogelijkheden bieden aan die Arnhemmers die vanuit thuis of omgeving weinig mogelijkheden krijgen.

Normaliseren

Dit betekent onder andere dat we de verantwoordelijkheid in eerste instantie neerleggen waar die hoort. Waar het bijvoorbeeld gaat om jongeren, is dit bij de ouders. Ondersteuning begint in het eigen netwerk en is vanuit de voorliggende voorzieningen in de buurt en de teams aanwezig in de wijken. Mocht dit niet voldoende zijn, dan is professionele inzet nodig. De vraag die daarbij ook speelt is of er sprake is van een 'probleem': zit dit bij het kind of hebben vooral ouders handvatten nodig? Of is het maatschappijdruk, waardoor bepaald gedrag niet wenselijk wordt geacht of niet past bij de verwachtingen die anderen hebben?

Er hoort ook inzet op het normaliseren en het verminderen van individuele professionalisering bij - minder diagnosticeren, niet altijd als hulpverlener alles doen, maar bouwen op het netwerk en verschillen tussen Arnhemmers zien en omarmen. Normaliseren betekent voor de zorg: alleen doen wat nodig is. Het betekent voor werk: volle inzet op het hoogst haalbare (betaald dan wel onbetaald werk) en voor de sociale basis: stevige netwerken (formeel en informeel) in die gebieden waar dat het meeste nodig en/of passend is.

Kortom

In deze visie geven we dus inhoudelijk richting en geven we weer hoe we deze beweging willen maken. Met doelen die ons beleid richting geven en uitgangspunten die ons in toekomstige keuzes kunnen leiden. Het is nadrukkelijk een visie. De vertaling naar beleid en uitvoering wordt en is op onderdelen al opgeschreven in beleidsnota's en uitvoeringsplannen.

Leeswijzer /inhoudsopgave

Terugblik vanuit de toekomst

Het Sociaal Domein in 2040

Onze doelen in het Sociaal Domein

Zo maken we de beweging naar die toekomst

Uitgangspunten voor de beweging die we maken

Ons GPS

Onze doelen verder uitgelegd

Wat betekent dat en welke beweging maken we

Terugblik vanuit de toekomst

Het is 2040. Het gaat goed met Arnhem en de Arnhemmers. De afgelopen decennia is geïnvesteerd in een stevige sociale basis, in bestaanszekerheid voor alle Arnhemmers. Er is hard gewerkt aan een stad waarin iedereen zichzelf kan zijn, zich veilig en vrij voelt en waarbij positieve gezondheid het adagium is. Daarin zijn we succesvol geweest. Niet dat er niets te wensen over is, maar op veel gebieden hebben we vooruitgang geboekt. De visie sociaal domein is daarvoor belangrijk geweest, maar ook inspanningen op andere terreinen waren onmisbaar. Zoals meer passende woningen, een uitnodigende en gezonde openbare ruimte en de Arnhem-Oost-aanpak.

Sociaal domein 2040

- In de inclusieve stad Arnhem kun je jezelf zijn: er is geen plek voor uitsluiting, discriminatie en racisme
- Het is veilig in heel Arnhem
- Alle Arnhemse kinderen hebben een goed toekomstperspectief
- Geen jongere is meer afhankelijk van een uitkering
- Voor ouderen is een onbezorgde oude dag mogelijk in Arnhem
- Schulden staan niet in de weg om te gaan werken
- Er zijn kansen op de arbeidsmarkt en meer inwoners zijn aan het werk
- Niemand in Arnhem leeft onvrijwillig op straat
- Er is meer contact en begrip tussen mensen met verschillende achtergronden en dit biedt brede, sterke netwerken
- Er zijn voldoende ontmoetingsmogelijkheden in de buurt
- De verbindende rol van vorming en versterking via sport, bewegen, leefstijl, cultuur en onderwijs is een typische 'Arnhemse manier' van doen geworden
- Arnhemmers kijken naar elkaar om en helpen elkaar, iedereen levert naar vermogen een (maatschappelijke) bijdrage
- Arnhemmers leven gezonder
- Er zijn minder verschillen in levensverwachting en het aantal jaren in goede gezondheid; dat is minder afhankelijk van de sociaaleconomische situatie van mensen
- Armoede in de stad is flink afgenomen
- Er zijn minder gezinnen met zware multiproblematiek
- Meer mensen vinden sneller passende en duurzame woonruimte, ook mensen met een psychische kwetsbaarheid of beperking
- Zelfdoding onder jongeren is afgenomen
- Preventie en een steviger sociale basis: er hoeft minder vaak een beroep gedaan te worden op professionele ondersteuning
- Er wordt snelle, effectieve en integrale ondersteuning geboden

.....
Dit is onze visie. We zijn er ons bewust van dat de samenleving niet (zo) maakbaar is, maar Sociaal domein 2040 laat wel zien waarnaar wij streven.

Doelen in ons sociaal domein

Doel 1

Iedere Arnhemmer heeft dezelfde kansen op persoonlijke ontwikkeling

Alle Arnhemmers kunnen het maximale uit zichzelf halen. Er zijn gelijke ontwikkelkansen voor iedereen. Daarom kiezen we voor die mensen die ons het hardst nodig hebben. In één generatie kunnen we een verschil maken. We focussen op kinderen, jongeren en op de volwassen Arnhemmer voor wie kansen niet vanzelfsprekend zijn.

Doel 2

Een stabiele basis voor alle Arnhemmers

Alle Arnhemmers hebben de basis op orde; voldoende inkomen (bij voorkeur door betaald werk), een geschikte woning, een veilige en gezonde (leef)omgeving en een gezonde leefstijl. Vanuit deze basis is meedoen mogelijk. We bieden ondersteuning voor wie het zelf, ondanks een stevig netwerk, niet redt.

Doel 3

Alle Arnhemmers kunnen in veiligheid en vrijheid leven

In Arnhem kun je zijn wie je bent. Verscheidenheid en acceptatie kenmerken onze stad. We ondersteunen inwoners van buurten en wijken die het nodig hebben om deze basisvoorwaarde te verwezenlijken.

Uitgangspunten voor de beweging die we maken

Het sociaal domein is in beweging. In de beweging die wij maken, blijven we op koers door een goed GPS. Onze uitgangspunten bij het bereiken van onze doelen: Gebiedsgericht, Preventie voorop, en Sterk in maatwerk.

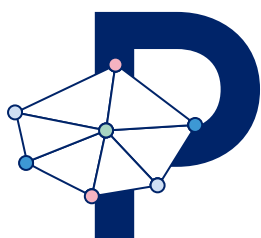
Gebiedsgericht

... vraagstukken verschillen per gebied. Dat betekent dat onze aanpak en inzet, ook financieel, verschilt per gebied. Prioriteiten, accenten en samenwerkingspartners worden daarop aangepast. Daarbij hoort ook structureel investeren in vakmanschap van onze professionals en samenwerkingspartners in de wijk om zo goed mogelijk gebiedsgericht te kunnen werken. Voor een professional betekent het dat het de tweede natuur wordt om aanwezig te zijn op plekken waar je buurtbewoners tegenkomt, maar ook dat professionals in de wijk elkaar kennen. Of juist in

een specifieke straat of een flat. En dat een jongere naar werk begeleiden misschien iets anders vraagt dan een vluchteling begeleiden die net in Arnhem woont. Nabijheid - letterlijk en figuurlijk - is daarvoor belangrijk, net als kennis en aandacht. Ook het besef dat een hulpverlener niet vervangt wat een sterk sociaal netwerk in de buurt kan bieden: gebiedsgerichte focus is ook in een vroeg stadium signaleren dat het met iemand niet goed gaat en dat kunnen ombuigen. Juist omdat de nabije omgeving van bijvoorbeeld ouders, school, buurt, en sport dat zo goed kan.

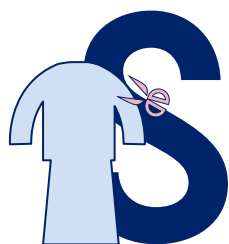
Preventie voorop

... betekent investeren op het voorkomen van problemen. Verschuiving naar preventie, ook financieel, investeren in een sterke sociale basis (werk, wonen, onderwijs, gezondheid, netwerken) en inzetten op sport, welzijns- en andere activiteiten. Denk aan verlengde ontwikkeltijd op school, leren en werken combineren waarbij we inspelen op de veranderende arbeidsmarkt, eerder signaleren en

regie beleggen en inloopvoorzieningen. Zo vroeg mogelijk signaleren, het juiste netwerk en/of hulp inzetten en verder helpen. Dit alles helpt (grotere) problemen die moeilijk zijn op te lossen zoveel mogelijk tegen te gaan. Preventie voorop is ook inzet in risicogebieden en bij risicogroepen. Voorkomen is beter dan genezen. Vanuit die gedachte krijgen kinderen en jongeren extra aandacht.

Sterk in maatwerk

... betekent dat we ongelijke situaties ongelijk behandelen om gelijke kansen op persoonlijke ontwikkeling mogelijk te maken. Daarmee zetten we de menselijke maat voorop. We hebben aandacht voor mensen, we willen hen horen en zien - hun verhaal kennen. Het gaat dan niet alleen om individueel maatwerk, een passende persoonlijke oplossing, maar ook om maatwerk dat wordt geboden bij 'collectief aanbod'. We borgen de doorbraakmethode en denken in probleemoplossing. Als onze

eigen regels oplossingen in de weg staan, dan passen we de regels aan. Dat betekent ook een grotere rol voor ervaringsdeskundigen en rolmodellen. Zij worden door de gemeente en onze partners actief betrokken. Sterk in maatwerk zijn is alleen mogelijk vanuit de gedachte dat het ook alleen in ongelijke gevallen nodig is: de meeste mensen doen nooit een beroep op het sociaal domein of hebben voldoende aan een algemene basis. Dat biedt ruimte om een probleem ook echt op maat op te lossen.

Doel 1

Iedere Arnhemmer heeft dezelfde kansen op persoonlijke ontwikkeling

We willen dat alle Arnhemmers het maximale uit zichzelf kunnen halen. Dat er gelijke ontwikkelkansen zijn voor alle Arnhemmers. Daarom kiezen we voor die mensen die ons het hardst nodig hebben.

Omdat het uitmaakt in welke omgeving je opgroeit en de kansen die je daardoor hebt om het goed te doen op school, werk te vinden of gezond te zijn. Dat geldt voor

bijna alle factoren die invloed hebben op welvaart en welzijn. Dit is het geval voor volwassenen, maar des te meer voor kinderen, jongeren, jongvolwassenen en nieuwkomers. Daarom focussen we ons op Arnhemmers en bepaalde gebieden, voor wie of waar kansen niet vanzelfsprekend zijn. We ondersteunen op het gebied van onderwijs, aanvullend op regulier onderwijs, sport, cultuur, stages en werk.

Dit betekent:

- Dat jongeren met dezelfde talenten dezelfde kansen krijgen. Jongeren kunnen zich naar hun eigen vermogen ontwikkelen
- Dat we de talenten van ouderen benutten, ook in de ontwikkeling van jongere Arnhemmers.
- Dat Arnhemmers een goed toekomstperspectief hebben
- Dat Arnhemmers niet afhankelijk zijn van een uitkering, er voldoende kansen op de arbeidsmarkt zijn en Arnhemmers eigentijds en betekenisvol worden opgeleid voor deze arbeidsmarkt
- Dat iedereen gelijke mogelijkheden heeft voor een gezonde leefstijl
- Dat we erop toezien dat Arnhemmers met een beperking meedoen in de steeds complexere samenleving. Een beperking mag meedoen niet beperken
- Dat we laaggeletterdheid aanpakken, bij jongeren én volwassen Arnhemmers. Laaggeletterd zijn maakt het lastiger om te blijven meedoen in onze samenleving
- Dat we inzetten op participeren (inclusief vrijwillige inzet), we werken en leren combineren in duale trajecten, we een leven lang ontwikkelen stimuleren, voor mensen die lastiger aan een baan komen of kunnen houden in de veranderende arbeidsmarkt

voorbeeld

Wel:

Samen met het onderwijs bieden we daar waar dat het meest nodig is op en rondom school activiteiten en ondersteuning aan om cognitieve, executieve, sociale en emotionele vaardigheden te stimuleren (verlengde leertijd). Dit doen we op het gebied van sport, cultuur, huiswerkbegeleiding en met ondersteuning door jongerenwerkers, wijkcoaches, onderwijspersoneel, vrijwilligers en ervaringsdeskundigen.

voorbeeld

Niet:

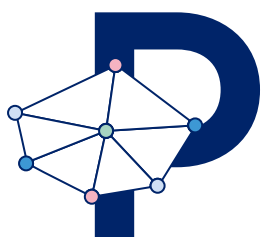
Veel ouders met een goede opleiding en een hoog inkomen kunnen met eigen middelen zorgen voor ondersteuning voor hun kind - met gezonde voeding, sport of huiswerkbegeleiding, zeker als zij in een wijk wonen waar al een stevig netwerk aanwezig is. Daar is de gemeente niet bij nodig. Als het gaat om bijvoorbeeld verlengde leertijd ligt de focus eerst op scholen in een omgeving waar dat het meest nodig is.

Welke beweging maken we?

It takes a city: sterke netwerken in de wijk waarbij veiligheid een belangrijke basis is, specialisten snel beschikbaar zijn en ondersteuning dichtbij is. Een sterk sociaal netwerk is er ook niet vanzelf. School, ouders en straat en vrije tijd worden sterk met elkaar verbonden als pedagogische omgeving waar het kind terecht kan. We leggen een sterke verbinding met werkgevers.

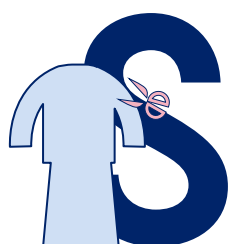
Door dit sterke netwerk verlagen we ook de drempel voor ouders om bijvoorbeeld de weg naar een opleiding te vinden, om verder geholpen te worden in ondersteuning van hun kinderen (hoe zij hun kind kunnen helpen) en waarbij ouders ook begeleid kunnen worden naar bijvoorbeeld werk.

We zetten in op groepen (jongeren) die een grotere kans hebben op het ontstaan van problemen of op maatschappelijke uitval.

Dit komt bijvoorbeeld terug in de aanpak van voortijdig schoolverlaten en bij de begeleiding van jongeren naar werk. We realiseren soepele overgangen in een doorgaande aanpak van 16-27 jaar. Op scholen waar veel kinderen en jongeren in een kwetsbare positie zitten, zetten we gerichte ondersteuning in. Bijvoorbeeld door verlengde ontwikkelingstijd op een aantal scholen, zodat deze jongeren net zoveel kunnen bereiken als jongeren die vanuit hun sociale steunstructuren meer ondersteuning krijgen. Belangrijk daarbij is geloof in elkaars kunnen. En dat de mismatch tussen de verschillende culturen (straat, school en thuis) wordt benoemd, we er bewust van zijn en het daarom een plek geven in de aanpak.

We willen er zo vroeg mogelijk bij zijn. Dat is 'vroeg erop af', maar ook dat kinderen met een achterstand zo vroeg mogelijk worden gezien en goed worden voorbereid op onderwijs, in hun eigen omgeving. Dat waar sprake is van een ongezonde leefstijl, Arnhemmers en gezinnen op weg worden geholpen. In kwetsbare gezinnen wordt zo vroeg mogelijk ondersteuning geboden. Een belangrijke rol is hierin weggelegd voor onder andere het voorkomen van schulden en de inzet van consultatiebureaus, voorschool, school, sportclub, bibliotheek, jongerenwerk, coaches van het sociale wijkteam en regisseurs van werk en inkomen. En bovenal, Arnhemmers die naar elkaar omkijken.

We werken aan normaliseren. Geen doorgeslagen prestatie maatschappij meer en onnodig in hokjes plaatsen. We gaan uit van positieve gezondheid, van dat waar een kind goed in is. Vertrouwen op wat mensen zelf kunnen en willen. Deze kwaliteiten versterken we. De kans om jezelf te kunnen zijn en je naar eigen vermogen te ontwikkelen en je eigen pad te kiezen.

Een startkwalificatie is belangrijk in onze maatschappij. Als het vinden van een baan lastig is, bieden we intensieve begeleiding op weg naar werk. We zijn pas tevreden als je na je eerste baan ook succesvol kan solliciteren voor je volgende baan. Daarom combineren we werken en leren. Als je vastloopt, is er snel iemand, die je veelal al hebt gezien op school of in de buurt, om je weer op weg te helpen.

Doel 2

Een stabiele basis voor alle Arnhemmers

Voor alle Arnhemmers is de basis op orde; voldoende inkomen, bij voorkeur door betaald werk, een geschikte woning, een veilige en gezonde (leef)omgeving en een gezonde leefstijl. Vanuit deze basis is meedoen mogelijk.

We bieden ondersteuning voor wie het zelf, met een stevig netwerk, niet redt. Ondersteuning bieden we alleen waar het nodig is en met de insteek dat mensen zo snel mogelijk weer zelf, met hulp van hun netwerk, verder kunnen. We stimuleren positieve gezondheid en zelfredzaamheid op alle leefgebieden - zo gezond en fit mogelijk zijn is ook onderdeel van de basis. Door op tijd een helpende hand te bieden, voorkomen we niet alleen (grotere) problemen, maar bieden we ook een beter toekomst-

perspectief. We voelen bovendien speciale verantwoordelijkheid voor minderjarige Arnhemmers. Hulp is maatwerk, het betekent niet dat elke Arnhemmer met dezelfde vraag ook eenzelfde antwoord krijgt. Voor sommige vraagstukken is inzet vanuit het fysieke domein nodig, bijvoorbeeld kunnen bewegen in de leefomgeving of passende woonplekken. De komende jaren koppelen we nadrukkelijk de fysieke ontwikkelingen aan sociale opgaven.

We verwachten daarbij ook iets van onze inwoners. Dat ze naar elkaar omkijken, verantwoordelijkheid nemen naar elkaar toe en een schouder bieden als iemand in hun omgeving die nodig heeft. Dat ze naar vermogen de kansen benutten die ze geboden krijgen.

hun levensonderhoud wordt geboden en gelijkwaardig mee kunnen doen

Dit betekent:

- Dat de basis van voorzieningen op orde is, zoals algemene voorzieningen en zorg
- Dat Arnhemmers langer gezond leven en dat ouderen, waar nodig met ondersteuning, thuis gezond oud kunnen worden
- Dat er naast focus op een nieuwe generatie altijd aandacht is voor de sociale basis voor ouderen
- Dat iemand die ziek wordt, of is, altijd kan blijven rekenen op de ondersteuning die dan nodig is
- Dat Arnhemmers een sterk sociaal netwerk om zich heen hebben of een beroep kunnen doen op een sterke sociale basis voor ondersteuning
- Dat Arnhemmers die structureel afhankelijk zijn van hulp een eerlijke basis voor

- Een passende eigen woonplek. Een beweging van wonen in instellingen en opvang naar een eigen woonplek, en een omgeving met ondersteuning die dat mogelijk maakt
- Een voorspelbaar inkomen waarbij werken loont
- Dat iedereen onbeperkt meedoet, van vrijwilligerswerk tot activerend, beschut of anderszins betaald werk
- Dat iedereen gezond en fit kan leven (fysiek en mentaal), in een gezonde omgeving. Waar nodig met ondersteuning, omdat welzijnswerk ook problemen voorkomt

voorbeeld

Wel:

Iedereen een passende woonplek en de uitstroom uit instellingen en maatschappelijke opvang te bevorderen, om Arnhemmers de kans te bieden om zelfstandig te wonen. Door prestatieafspraken met corporaties te maken, regiogemeenten stimuleren om mee te helpen en te zorgen voor meer passende woonplekken bij grote fysieke ontwikkelingen en bij projectontwikkeling.

voorbeeld

Niet:

Eindeloos verblijf in maatschappelijke opvang of bij zorgaanbieders verlengen omdat er een tekort aan woningen is, en we breiden ook het aantal zorginstellingen en opvanglocaties in de stad niet uit - deze zullen we eerder terugbrengen in aantal.

Welke beweging maken we?

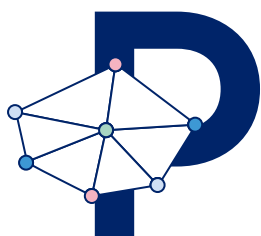

In kwetsbare gebieden versterken we de verbinding met inwoners, ervaringsdeskundigen, bedrijven, onderwijs, sociale wijkteams, sport en welzijnspartners vanuit een gezamenlijke, gebiedsgerichte opgave. We creëren een sterke sociale basis waarin mensen naar elkaar omkijken. We bieden ondersteuning voor diegenen die het zelf of met een sterk netwerk niet kunnen.

We koppelen de gebiedsgerichte fysieke investeringen aan sociale winst; door meer passende eigen

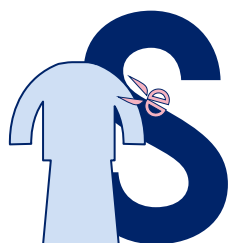
woonplekken (en daarmee minder wonen in een instelling of opvanglocatie) in een passende omgeving te creëren, ook in de regio. De openbare ruimte een fijnere plek te maken om te bewegen en elkaar te ontmoeten en om concentratie van problematiek in een gebied te verminderen.

We passen systemen aan: onder andere door lessen uit de doorbraakmethode, die samenwerking of oplossingen/verbeteringen voor groepen Arnhemers in de weg staan.

We zetten sneller en steviger in op begeleiding naar werk of school. We beginnen zo vroeg mogelijk, bijvoorbeeld bij nieuwkomers en jongeren die zich oriënteren op de arbeidsmarkt. Er is nadrukkelijk aandacht voor het goed beheersen van de Nederlandse taal als belangrijke randvoorwaarde.

Een goede gezondheid, zowel mentaal als fysiek, is de basis om mee te kunnen doen. We maken sport en bewegen voor iedereen toegankelijk en bieden ondersteuning of begeleiding als dat nodig is.

We verminderen (financiële) stress

waardoor er ruimte komt om na te denken en de inwoner weer grip krijgt op het eigen leven, weer ruimte heeft en voelt om mensen te ontmoeten en de gezondheid verbetert. Als er sprake is van veel problemen tegelijk - multiproblematiek - komt er iemand die kan helpen om obstakels, al dan niet in het systeem, weg te nemen en komt er een oplossing voor een specifieke situatie.

Doel 3

Alle Arnhemmers kunnen in veiligheid en vrijheid leven

Voor ieder mens is het belangrijk om gezien te worden, ergens bij te horen en ertoe te doen. Arnhem moet daarom een stad zijn waar iedereen, ongeacht achtergrond, levensbeschouwing, gaardheid, beperking, leeftijd of geslacht, een volwaardige plek heeft en zich kan ontwikkelen. In Arnhem kun je vrij zijn om te zijn wie je bent en mee te kunnen doen. Discriminatie en racisme zijn onacceptabel.

Een veilige leefomgeving is een belangrijke randvoorwaarde om je vrij te voelen. Alle Arnhemmers moeten veilig kunnen leven en bewegen, thuis en op straat. We gaan ervanuit dat de meeste Arnhemmers dat zelf kunnen invullen, maar helpen en ondersteunen als inwoners, buurten of wijken dat nodig hebben.

Als het bij mensen thuis onveilig is, bijvoorbeeld door huiselijk geweld, dan signaleren wij dit zo vroeg mogelijk - nog liever willen wij het voorkomen.

voorbeeld

Wel:

Onveilige situaties proberen we zoveel mogelijk te voorkomen, bijvoorbeeld door een fijne openbare ruimte, met goede verlichting. Handhaving grijpt in als een norm wordt overschreden, bijvoorbeeld door hufterig gedrag op straat. Daar hoort dan ook een vervolg bij om herhaling te voorkomen: veilige ontmoetingsplekken om hotspots van overlast te voorkomen en het bieden van perspectief en ondersteuning naar werk of opleiding.

Dit betekent:

- Een (fysiek) veilige leefomgeving die uitnodigt om elkaar te ontmoeten, samen te bewegen en samen te leven
- Een fijne en prettige plek om je (sociaal) veilig te voelen: thuis, op straat, op school, op het werk - overal in onze stad
- Dat Arnhemmers weerbaar zijn tegen de verleiding van criminaliteit en conflicten
- Een stad voor iedereen, waar niemand wordt uitgesloten. Een stad waar je ook zonder etiket en indicatie jezelf mag zijn. Gelijkwaardigheid is de norm in onze stad
- Dat onveilige situaties onacceptabel zijn. Als we die tegenkomen, stellen of herstellen we de norm: door te zorgen voor handhaving en interventies - omdat veiligheid voorop staat
- Dat wij professionals in onze stad trainen om het gesprek aan te gaan over signalen van onveiligheid. Zo kunnen wij onveiligheid zo vroeg mogelijk oppikken, actie ondernemen en escalatie voorkomen

voorbeeld

Niet:

Een aanpak waar preventie en handhaving worden gecombineerd en ingrijpen altijd een breder en integraal vervolg krijgt, betekent dat er niet in de breedte maar juist heel gericht en gebiedsgericht moet kunnen worden gehandhaafd. Dat kan betekenen dat niet-hotspots minder aandacht krijgen om een gerichte aanpak succesvol te laten zijn.

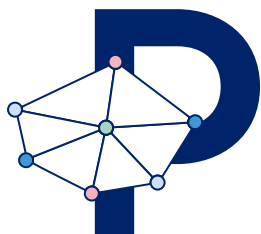
Welke beweging maken we?

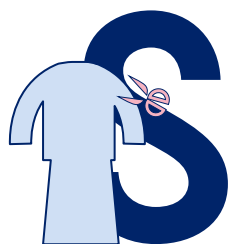
Vanuit het sociale domein werken we aan sterke sociale structuren, zodat Arnhemmers en organisaties (waaronder veiligheidspartners) elkaar snel weten te vinden. We werken samen binnen het veiligheidsdomein, omdat je vrij en veilig voelen ook betekent dat criminaliteit en hufterig, asociaal en intimiderend gedrag wordt aangepakt.

Iedereen moet thuis, op het werk of op school veilig zijn in onze stad en niemand mag worden uitge-

sloten. Met Arnhemse organisaties werken we aan een inclusieve (werk)stad, voor onze eigen organisatie hebben we een hoge ambitie gesteld. Met het onderwijs en maatschappelijke partners werken we aan een veilige omgeving in en om school. Bij signalen van onveiligheid bieden we ondersteuning en we grijpen in als dat nodig is. Kindermishandeling, huiselijk geweld en seksuele intimidatie gaan we tegen.

We vergroten de acceptatie van alle Arnhemmers, ongeacht culturele achtergrond, levensbeschouwing, seksuele geaardheid, beperking, leeftijd en geslacht. Dit doen we door in te zetten op bewustwording, op elkaar ontmoeten, op herdenken en vieren. We drukken mensen niet in hokjes, maar geven de ruimte en weten beter in te spelen op elkaars gedrag. Ook kansengelijkheid en bestaanszekerheid zijn hierin essentieel. We pakken racisme en discriminatie aan.

Als je wordt uitgesloten of je onveilig voelt dan moet het duidelijk zijn waar je terecht kunt om je verhaal te doen en voor ondersteuning. Dat moet altijd makkelijk en toegankelijk kunnen, ook online. In een vertrouwde omgeving en op een manier die aansluit op je leefomgeving en levensfase, bij rolmodellen of anderen die je vertrouwd - bijvoorbeeld op school, of bij een buurthuis, sportclub, of vereniging.

Bijsluiter: reikwijdte, raakvlakken en randvoorwaarden

Wat omvat het sociaal domein in Arnhem?

Met deze visie kiezen we voor een brede, integrale visie op het sociaal domein. Het sociaal domein heeft de volgende reikwijdte: Arnhemmers in hun sociale omgeving - het raakt alle Arnhemmers - jong en oud. Het gaat over bewegen, sporten, gezondheid, ontmoeten, leren, opgroeien, opvoeden, meedoen, werken, voldoende inkomen, de woonplek, jezelf kunnen zijn, een veilige leefomgeving, zorg en zorgen, en ondersteuning.

Samenhang met veiligheid

Veiligheid is een basis onder een goede ontwikkeling, het is een voorwaarde voor het kunnen realiseren van de doelen in het sociaal domein. Tegelijkertijd is de

inzet in het sociaal domein preventief op veiligheidsproblemen. Zo zijn bijvoorbeeld onderwijs, werk, voldoende inkomen, een sociaal netwerk en een gezonde leefstijl belangrijke aspecten die voorkomen dat Arnhemmers in de criminaliteit terecht komen of overlast veroorzaken.

Samenhang met fysieke domein

Ontwikkelingen in het fysieke domein zijn een belangrijk middel om doelstellingen in het sociale domein te realiseren. Zo zijn voor de uitstroom en voorkomen van instroom uit zorginstellingen en opvang voldoende passende woonplekken nodig. Voor een gezonde leefstijl zijn een gezonde woning en een gezonde groene leefomgeving die uitnodigt om te gaan bewegen en elkaar te ontmoeten randvoorwaardelijk.

Naast een integrale visie op het sociaal domein, vraagt dit ook dat fysieke ontwikkelingen en sociale opgaven samen worden opgepakt.

Van visie naar beleid en uitvoering en visa versa - een organisch proces

Het welzijn van onze inwoners - van het kleine geluk, tot specialistische zorg - vraagt om het beter inrichten van het 'sociale contract en -contact'. Zowel met onze inwoners en maatschappelijke organisaties, als tussen de Arnhemmers onderling. Dit is een proces dat altijd in ontwikkeling is. Een belangrijke stap in dit proces is onze vernieuwde integrale visie op het sociaal domein in Arnhem.

Overige kaders

Andere gemeentelijke kaders zijn integraal onderdeel van deze integrale visie op het sociaal domein. Het gaat hierbij om de kaders zoals:

- Gezond en Fit
- Visie schulddienstverlening
- (de) Weg uit Armoede, werken aan perspectief: Arnhemse Armoede Aanpak 2020 en verder
- Herijking welzijnsopdracht, 'samen werken aan een sterke sociale basis'
- Sociaal hospitaal: de doorbraakmethode
- Doorbraak naar werk
- De Arnhem-Oost-aanpak
- Jeugdbeleid
- Meedoen en thuisvoelen
- Woon-zorgvisie

Randvoorwaarden: deze visie vraagt scherpe keuzes

In de inleiding van deze visie werd al duidelijk: een visie is een droombeeld, een streven om aan te werken. In dit stuk zijn daarvoor doelen en ambities opgenomen, maar verdere operationalisering vraagt scherpe (politieke) keuzes. Enkele randvoorwaarden en -gedachten daarvoor willen wij wel noemen:

- Om Arnhem staat geen hek. We zijn ons dus bewust van de invloed van externe factoren en willen daar tijdig en wendbaar op inspelen
- De lokale overheid heeft verschillende rollen: van samen- en meewerkend tot presterend of klassiek voorschrijvend: in de uitvoering van deze visie wordt gevraagd om heel bewust een rol in te nemen (afhankelijk wat de situatie vraagt)
- We zijn ons ervan bewust dat huidige regels van onze gemeente de doelen van onze visie in de weg kunnen zitten, en waar nodig worden die aangepast
- De komende jaren zal deze visie ook financieel doorvertaald moeten worden, bijvoorbeeld zodat uitgaven op professionele ondersteuning (zorg, inkomensondersteuning) en preventie meer in balans komen, en uitgaven beheersbaar blijven
- Sterk in maatwerk betekent ook dat hulp en ondersteuning daar terecht komt waar die hulp en ondersteuning het hardst nodig zijn, en waar mensen het met eigen netwerk en middelen zelf kunnen, dit ook van hen verlangd wordt
- Deze visie brengt ook veranderopdrachten met zich mee: andere routines en soms vaardigheden of gedrag, niet alles kan op dezelfde manier voortgaan
- Onze visie op het sociaal domein omschrijft veel van onze eigen inspanningen, of daar waar onze invloed reikt, maar hij is ook wederkerig: van onze inwoners wordt ook een bijdrage gevraagd